SURUNKALI UYQU DEPRIVATSIYASIDA MIOKARDNING MORFOLOGIK QAYTA TUZILISHI: PATOGENETIK OMILLAR VA GISTOLOGIK BAHOLASH

Djurayeva Ra'no Xayrullayevna
Osiyo xalqaro universiteti
E-mail: djuraevarano44@gmail.com
DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.23250344

Annotatsiya.
Mazkur tezisda surunkali uyqu deprivatsiyasi sharoitida miokardning ehtimoliy strukturaviy o'zgarishlari, ularning patogenetik asoslari hamda gistologik baholash mezonlari ilmiy adabiyotlar asosida tahlil qilinadi. Klinik uyqusizlik va tajribaviy uyqu deprivatsiyasi bir xil holat emasligi alohida ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar.
Uyqu deprivatsiyasi, miokard, kardiomiotsit, mikrosirkulyatsiya, kollagen, oksidativ stress.

Dolzarbligi.
Uyquning uzoq muddat buzilishi vegetativ boshqaruv, gemodinamika va oksidlanish-qaytarilish muvozanatiga ta'sir etishi mumkin. Klinik kuzatuvlarda uyqusizlik yurak-qon tomir xavfi bilan bog'langan bo'lsa-da, bu bog'liqlik miokardda bevosita gistologik shikastlanish yuz berganini anglatmaydi (Dean et al., 2023). Shu sababli to'qima darajasidagi morfologik mezonlarni mustaqil o'rganish muhimdir.

Maqsad.
Surunkali uyqu deprivatsiyasining miokard morfologiyasiga ehtimoliy ta'sirini izohlovchi ilmiy dalillarni umumlashtirish va kelgusidagi eksperimental gistomorfometrik tekshiruvlar uchun asosiy ko'rsatkichlarni belgilash.

Material va usullar.
Ilmiy tezis avval tayyorlangan narrativ sharh maqolasidagi klinik va eksperimental tadqiqotlar tahliliga asoslangan. Manbalar uyqu buzilishlari, oksidativ stress va yurak to'qimasining strukturaviy qayta tuzilishi o'rtasidagi bog'liqlik nuqtayi nazaridan qiyosiy ko'rib chiqildi. Muallifning shaxsiy eksperimental natijalari ushbu tezisga kiritilmagan.

Tahlil va muhokama.
Tajriba modellarida uyqu deprivatsiyasi bilan bog'liq oksidativ stress ko'rsatkichlari o'zgarishi qayd etilgan, biroq tadqiqotlar o'rtasida sezilarli farqlar mavjud (Neculicioiu et al., 2023). Erkin radikallar hosil bo'lishi va antioksidant himoyaning buzilishi hujayra membranalari hamda oqsillarga zarar yetkazishi mumkin; NRF2 bilan bog'liq javob mexanizmlari bu jarayonda ilmiy qiziqish uyg'otadi (Davinelli et al., 2024). Miokardda kardiomiotsitlarning ko'ndalang kesim yuzasi, tolalar joylashuvi, interstitsial bo'shliqlar, kapillyarlar zichligi va kollagen egallagan maydon ulushi istiqbolli morfometrik ko'rsatkichlardir. Gematoksilin-eozin bo'yog'i umumiy gistologik tuzilishni, Van-Gizon usuli esa kollagenli biriktiruvchi to'qimani baholashga xizmat qiladi. Mazkur belgilar uyqu deprivatsiyasining muqarrar oqibati sifatida emas, balki eksperimentda tekshiriladigan ehtimoliy o'zgarishlar sifatida talqin qilinishi lozim.

Xulosa.
Surunkali uyqu deprivatsiyasi bilan bog'liq miokard remodellanishi ko'p omilli jarayon sifatida o'rganilishi kerak. Gistologik va morfometrik tekshiruvlarni oksidativ stress hamda yallig'lanish

© 2026 Worldly Knowledge.

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

markerlari bilan uyg‘unlashtirish kelgusida morfologik o‘zgarishlarning mexanizmlarini aniqroq baholash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Neculicioiu, V. S., et al. (2023). Sleep deprivation-induced oxidative stress in rat models: A scoping systematic review. Antioxidants, 12(8), 1600. https://doi.org/10.3390/antiox12081600
2. Davinelli, S., et al. (2024). Sleep and oxidative stress: Current perspectives on the role of NRF2. Cellular and Molecular Neurobiology, 44, 52. https://doi.org/10.1007/s10571-024-01487-0
3. Dean, Y. E., et al. (2023). Association between insomnia and the incidence of myocardial infarction: A systematic review and meta-analysis. Clinical Cardiology, 46(4), 376–385. https://doi.org/10.1002/clc.23984

© 2026 Worldly Knowledge.

Mualliflik huquqi egasi tomonidan ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.